Rafael arkangyal Tóbiással és Szent Jeromos

Alkotó	Neri di Bicci Firenze, 1419 - Firenze, 1492
Készítés ideje	15. század
Megnevezés	festmény
Anyag	fa
Technika	tempera, arany
Méretek	magasság: 34,8 cm szélesség: 25,7 cm vastagság: 0,9 - 1 cm
Leltári szám	55.178

Leírás

Neri di Bicci a 15. századi firenzei festészet népszerű, rendkívül termékeny kismestere volt. Egy több generáció óta aktív családi festőműhely élén állva évtizedeken keresztül festette a stílus tekintetében kevés változást mutató, konzervatív ízlésű képeit. Ez a kicsiny táblakép, mely több változatban és egy szinte azonos másolatban is fennmaradt (Firenze, Museo Horne), azt a bibliai történetet beszéli el, melyben Tóbiás Rafael arkangyal védelme alatt hosszú útra indul, hogy a letétbe helyezett családi vagyont visszaszerezze, miközben apja vakságára is gyógyírt talál egy csodatévő hal epéjében. Rafael nagy tiszteletnek örvendett a 15. századi Arno-parti kereskedővárosban, nevét egy vallásos testvérület is viselte. A legelterjedtebb vélemény szerint ezek a kis képek votív céllal születtek: gazdag kereskedőcsaládok rendelhették meg őket távoli üzleti útra induló fiaik számára, akiket ily módon ajánlottak az angyal oltalmába. Ezt az elképzelést támasztja alá az a felirat is, amely egy azonos tárgyú képen fennmaradt: "Raphael medicinalis mecum sis perpetualis et sicut fuisti cum Thobia semper mecum sis in via" (Gyógyító Rafael, légy velem örökké, és ahogy Tóbiással voltál, légy velem mindig az úton!) (Giovanni da Piamonte képe, S. Giovanni Valdarno, Museo della Basilica). A képeken Rafael és Tóbiás kettősét gyakran egy másik szent – itt Jeromos – kíséri, aki talán az utazó ifjú személyes védőszentjeként jelenik meg. (Sallay Dóra)

Proveniencia

Simor János vásárlása a római Bertinelli gyűjteményből, 31. sz. (Pisanello); 1878-as leltár, 34. sz. (Pisanello).

Restaurálás

1916 Endrődi Sebestyén

Bibliográfia

• Sallay Dóra: Raffaele Bertinelli és reneszánsz képtára. Egy műgyűjtemény útja Rómától Esztergomig. Esztergom, 2009, 90, kat.sz. XV., 135.
• Tátrai Vilmos, in: Cséfalvay Pál, szerk.: Keresztény Múzeum, Esztergom. Budapest, 1993. Corvina, 231, 103. sz., korábbi irodalommal (ua.)
• Boskovits Miklós-Mojzer Miklós-Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum képtára (Budapest, 1964. Akadémiai Kiadó), 74, korábbi irodalommal (ua., valószínűleg az 1460-as évekből)
• Berenson, Bernard: Italian Pictures of the Renaissance. A List of the Principal Artists and their Works with an Index of Places. Florentine School. 2 kötet. London, 1963., I, 153 (ua.)

• Gerevich Tibor (szerk.): Magyarország műemléki topográfiája. I. Esztergom. 1. Esztergom Műemlékei. Összeállította Genthon István. Budapest, 1948., 81 (ua.)
• Berenson, Bernard: Pitture italiane del Rinascimento. Milano, 1936., 332 (ua.)
• Berti Toesca, Elena: Arte italiana a Strigonia. Dedalo, XII (1932), 933–960., 952 (ua.)
• Van Marle, Raimond: The Development of the Italian Schools of Painting. 18 kötet és index. The Hague, 1923–1938., X (1928), 542 (ua.)
• Gerevich Tibor: Esztergomi műkincsek. In Prímás Album. Dr. Serédi Jusztinián Magyarország Bibornok Hercegprímása tiszteletére. Budapest, 1928, 179–263., 230 (Neri di Bicci)
• Maszlaghy Ferencz: Az esztergomi Herzegprímási Képtárban lévő művek jegyzéke. 2., bővített kiadás. Esztergom, 1891., 83. sz. (Vittore Pisanello)
• Maszlaghy Ferencz: Az esztergomi Herzegprímási Képtárban lévő művek jegyzéke. Esztergom, 1878., 83. sz. (Vittore Pisanello)